

WOJEWODA OPOLSKI

Opole, 10 października 2024 r.

PS.I.431.60.2024.AK

**Pani
Urszula Chudobowicz
Kierownik Gminnego
Ośrodka Pomocy Społecznej
ul. Powstańców Śl. 17
48-320 Skoroszyce**

Wystąpienie pokontrolne

W dniach: 18.06.2024 r. – 5.07.2024 r. przeprowadzono kontrolę kompleksową Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skoroszycach¹, w zakresie realizacji zadań gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej² i zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami. Szczegółowe ustalenia kontroli zostały przedstawione w protokole.

W wyniku kontroli **pozytywnie z nieprawidłowościami** ocenia się działalność Ośrodka w kontrolowanym zakresie.

Odnosząc się do zadań realizowanych³ - **pozytywnie oceniono:**

¹ Zwanego dalej: Ośrodkiem

² Zwanej dalej: ustawą

³ W okresie objętym kontrolą Ośrodek, z uwagi na brak potrzeb nie realizował:

1) w ramach realizacji zadań własnych gminy, określonych w art. 17 ustawy, zadań pn.:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- opracowanie i realizacja projektów socjalnych;
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych;
- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich;

- a) uchwały Rady Gminy Skoroszyce⁴ podjęte w ramach kompetencji określonych w: art. 43 ust. 10, art. 44, art. 50 ust. 6, art. 96 ust. 4 i art. 97 ust. 5 ustawy;
- b) Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Skoroszyce;
- c) Ocenę w zakresie pomocy społecznej za rok 2023 i jej terminowe przekazanie Radzie;
- d) kwalifikacje Kierownik Ośrodka, o których mowa w art. 122 ust. 1 ustawy;
- e) kwalifikacje pracowników socjalnych do wykonywania zawodu oraz posiadanego stopnia awansu zawodowego, a także umożliwienie pracownikom socjalnym przez Ośrodek podnoszenie kwalifikacji w ramach szkoleń;
- f) standard zatrudnienia pracowników socjalnych;
- g) ustalanie prawa, wysokości i okresu uprawnienia do zasiłku: stałego, specjalnego celowego, składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- h) ustalanie prawa i okresu schronienia w schronisku dla osób bezdomnych oraz schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, a także ustalanie obowiązku odpłatności za pobyt;
- i) ustalanie prawa i okresu usług opiekuńczych, a także obowiązku w zakresie odpłatności;
- j) organizację, świadczenie i rozliczanie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, a także kontrolę ich jakości;

-
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
 - opracowanie i realizacja projektów socjalnych;
 - przyznawanie i realizacja usług wsparcia krótkoterminowego w domach pomocy społecznej;
 - współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

2) w ramach zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę, na podstawie art. 18 ustawy, zadań pn.:

- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywiolową lub ekologiczną;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom i osobom, o których mowa w art. 5a;
- prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

⁴ Zwana dalej: Radą

- k) kwalifikacje osób świadczących usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- l) zabezpieczenie i realizację zadań dotyczących:
 - usługi schronienia dla osób bezdomnych z terenu gminy,
 - zapewnienia posiłku osobom tego pozbawionym,
 - dożywiania dzieci w szkołach i przedszkolach,
- m) pomoc osobom zwalnianym z zakładów karnych;
- n) realizację zadania wynikającego z gminnego programu osłonowego;
- o) prowadzenie ośrodka wsparcia.

W prowadzonych postępowaniach administracyjnych **pozytywnie oceniono:**

- a) dowody i ustalenia w zakresie sytuacji zdrowotnej, dochodowej, majątkowej i rodzinnej wnioskodawcy;
- b) ustalenia w zakresie prowadzenia samodzielne gospodarstwa domowego, w sytuacji, gdy w jednym budynku/lokalu mieszkalnym zamieszkiwało więcej osób;
- c) rozpoznanie sytuacji osób zobowiązanych do alimentacji, w sprawach dotyczących ustalania prawa do zasiłku stałego, usług opiekuńczych, domu pomocy społecznej oraz schronienia w schronisku dla osób bezdomnych;
- d) terminowość rozpatrywania spraw, w tym przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych/aktualizacji.

Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości

Na podstawie kontroli stwierdzono:

1. **Uchybienie** dotyczące uzasadnień prawnych decyzji z naruszeniem art. 107 § 3 k.p.a.
2. **Nieprawidłowości**, w tym:
 - 2.1. **Kluczowe:** brak
 - 2.2. **Znaczące**, w zakresie:
 - a) nie spełnienia przez Ośrodek standardów dostępności dla osób mających problem ze swobodnym poruszaniem się określonych w art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami;
 - a) uchylenia decyzji kierującej do DPS i umorzenia postępowania w sprawie osoby zależnej bez postępowania wyjaśniającego, co stanowi o bezczynności organu będącej naruszeniem zasad określonych w art. 8 k.p.a. w związku z art. 2 Konstytucji RP oraz nie zrealizowaniu przez Ośrodek podstawowego zadania,

określonego w art. 3 ust. 1 ustawy;

2.3. Zwykle, w zakresie:

- b) warunków lokalowych nie zapewniających pracownikom socjalnym prawidłowej realizacji obowiązku określonego w art. 100 ust. 1 i 119 ust. 2 pkt 2 ustawy;
- c) niezgodnych z przepisami ustawy ustaleń w § 4, § 11 ust. 4 regulaminu organizacyjnego Ośrodka;
- d) przekazywania sprawozdań resortowych, sporządzanych w Centralnej Aplikacji Statystycznej, nieterminowo lub wymagających korekty z uwagi na błędy, co stanowi naruszenie art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy;
- e) nieuzasadnionej odmowy przyznania prawa do zasiłku celowego, co stanowi naruszenie art. 39 ust. 1 ustawy;
- f) nie wskazania w sentencji decyzji celu przyznania zasiłku celowego, co stanowi naruszenie art. 39 ust. 1 i 2 ustawy w związku z art. 107 § 1 ust. 1 pkt 5 i 6 k.p.a.;
- g) nie wskazania w sentencji decyzji celu przyznania zasiłku specjalnego celowego, co stanowi naruszenie art. 41 ust. 1 ustawy w związku z art. 107 § 1 ust. 1 pkt 5 i 6 k.p.a.;
- h) braku ustaleń, w trakcie postępowania o przyznanie prawa do posiłku, czy dziecko jest jego pozbawione, co stanowi naruszenie art. 48 i 48b ust. 2 ustawy;
- i) nie ustalenie zakresu usług opiekuńczych ze stroną w trakcie postępowania, co stanowi naruszenie art. 50 ust. 5 ustawy w związku z art. 7 i 77 § 1 k.p.a.;
- j) braku pisemnej zgody wnioskodawcy na ponoszenie odpłatności za przyznane usługi opiekuńcze, co stanowi naruszenie art. 7 i 9 k.p.a.;
- k) braku pisemnej zgody wnioskodawcy na ponoszenie odpłatności za przyznane specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, co stanowi naruszenie § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych;
- l) nie ustalenia, zgodnie z art. 51 ust. 1 ustawy, czy osoby kierowane do klubu samopomocy wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych;
- m) braku pisemnej zgody wnioskodawcy na umieszczenie w DPS, co stanowi naruszenie art. 54 ust. 2 ustawy;
- n) braku pisemnej zgody wnioskodawcy na ponoszenie opłaty za pobyt w DPS i na jej potrącanie przez właściwy organ emerytalno-rentowy ze świadczenia emerytalnego, co stanowi naruszenie z § 8 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej;

- o) nie wskazanie w rozstrzygnięciu decyzji kierującej do DPS nazwy i adresu Domu, co stanowi naruszenie art. 54 ust. 2 ustawy;
- p) wydania decyzji o odpłatności za pobyt w DPS, w innej dacie niż decyzji kierujących, co stanowi naruszenie art. 59 ust. 1 ustawy;
- q) przekazania danych osobowych osób skierowanych do DPS z naruszeniem zasad trybu kierowania i przyjmowania osób ubiegających się o przyjęcie do DPS, określonych w rozporządzeniu w sprawie domów pomocy społecznej, a także przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych);
- r) prowadzenia postępowań administracyjnych z wniosków o zasiłek okresowy, zasiłek celowy i posiłek, z naruszeniem przepisów regulujących postępowanie dowodowe, w tym: art. 7, 77 § 1 i art. 80 k.p.a.;
- s) nierozpoznania spraw w całości i ograniczenie zakresu rozstrzygnięcia, bez wyjaśnienia w uzasadnieniu przyczyny takiego działania, co stanowi naruszenie art. 3 ust. 3 ustawy, art. 7 i 77 § 1 k.p.a., a także zasady zaufania obywateli do państwa, o której mowa w art. 8 k.p.a. oraz przepisu art. 104 § 2 k.p.a.;
- t) uzasadniania prawnej decyzji z naruszeniem art. 107 § 3 k.p.a., z uwagi na nie wyjaśnienie stronie, w sposób prawidłowy, przywołanych w podstawie prawnej decyzji przepisów;
- u) uzasadniania faktycznego decyzji z naruszeniem art. 107 § 3 k.p.a., z uwagi na nie wyjaśnienie:
 - powodów przyznania zasiłku celowego i specjalnego zasiłku celowego, w odniesieniu do ustalonych potrzeb oraz dowodów zgromadzonych w sprawie,
 - okresu przyznania zasiłku okresowego, zgodnie z art. 38 ustawy,
 - powodu ustalenia prawa do posiłku w oparciu o wymogi określone w art. 48 i 48b ust. 2 ustawy,
 - powodów ustalenia prawa do usług opiekuńczych i ich zakresu,
 - powodów skierowania do DPS o określonym typie i lokalizacji zgodnie z wymogami art. 54 ust. 2 ustawy,
 - nadania rygoru natychmiastowej wykonalności decyzji z naruszeniem art. 108 k.p.a.

Przyczyny stwierdzonych nieprawidłowości: niedostateczna znajomość przepisów ustawy, k.p.a., rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej.

Skutki stwierdzonych nieprawidłowości: stwierdzone nieprawidłowości, z uwagi na ich charakter i wagę nie stanowią podstawy do negatywnej oceny jednostki, niemniej wpływają na jakość realizacji zadań pomocy społecznej określonych dla gminy w ustawie.

Osoby odpowiedzialne za stwierdzone nieprawidłowości:

- Kierownik Ośrodka w zakresie nadzoru nad realizowanymi przez jednostkę zadaniami;
- pracownicy socjalni w zakresie obowiązków określonym ustawą i k.p.a.

Z uwagi na stwierdzoną nieprawidłowość w zakresie nie spełnienia standardów dostępności dla osób mających problem ze swobodnym poruszaniem - zawiadomienie w tym przedmiocie zostanie przekazane organowi założycielskiemu Ośrodka w trybie art. 128 ust. 6 ustawy.

W związku z powyższym, na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy,

zalecam:

- 1) prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawach z pomocy społecznej zgodnie z zasadami określonymi w art. 3 ust. 1 ustawy i art. 8 k.p.a.;
- 2) podjęcie działań w celu zapewnienia pracownikom socjalnym warunków lokalowych umożliwiających prawidłową realizację obowiązku określonego w art. 100 ust. 1 i 119 ust. 2 pkt 2 ustawy;
- 3) wyeliminowanie w regulaminie organizacyjnym Ośrodka ustaleń niezgodnych z przepisami ustawy;
- 4) rzetelne sporządzanie sprawozdań w Centralnej Aplikacji Systemowej (CAS), zgodnie z obowiązkiem określonym w art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy;
- 5) przyznawanie zasiłków celowych zgodnie z wymogami art. 39 ust. 1 ustawy;
- 6) wskazywanie w sentencji decyzji celu przyznania: zasiłku celowego oraz zasiłku specjalnego celowego zgodnie z wymogami odpowiednio: art. 39 ust. 1 i 2 oraz art. 41 ust. 1 ustawy w związku z art. 107 § 1 ust. 1 pkt 5 i 6 k.p.a.;
- 7) określanie, w trakcie postępowania o ustalenie prawa do posiłku, czy dziecko jest jego pozbawione, zgodnie z art. 48 i 48b ust. 2 ustawy;
- 8) ustalanie zakresu usług opiekuńczych ze stroną postępowania, zgodnie z art. 50 ust. 5 ustawy w związku z art. 7 i 77 § 1 k.p.a.;
- 9) odbieranie pisemnej zgody wnioskodawcy na ponoszenie odpłatności za:

- przyznane usługi opiekuńcze, zgodnie z art. 7 i 9 k.p.a. oraz za specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych;
- 10) dokonywanie ustaleń, czy osoby kierowane do klubu samopomocy wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych zgodnie z art. 51 ust. 1 ustawy;
 - 11) odbieranie od strony pisemnej zgody na umieszczenie jej w DPS, zgodnie z art. 54 ust. 2 ustawy;
 - 12) odbieranie od strony pisemnej zgody na ponoszenie przez nią opłaty za pobyt w DPS i na jej potrącanie przez właściwy organ emerytalno-rentowy ze świadczenia emerytalnego, zgodnie z § 8 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej;
 - 13) wskazywanie w rozstrzygnięciu decyzji kierującej do DPS nazwy i adresu Domu zgodnie z art. 54 ust. 2 ustawy;
 - 14) wydawanie decyzji o odpłatności za pobyt w DPS w dniu kierowania strony zgodnie z art. 59 ust. 1 ustawy;
 - 15) przekazywanie danych osobowych osób kierowanych do domu pomocy społecznej zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu w sprawie domów pomocy społecznej oraz RODO;
 - 16) prowadzenia postępowań administracyjnych z wniosków o zasiłek okresowy, zasiłek celowy i posiłek zgodnie z przepisami regulującymi postępowanie dowodowe, w tym: art. 7, 77 § 1 i art. 80 k.p.a.;
 - 17) rozpoznanie spraw w całości zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy oraz art. 7 i 77 § 1 k.p.a.;
 - 18) uzasadnianie faktyczne decyzji zgodnie z wymogami k.p.a.

Pouczenie

1. Jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.
2. Wojewoda ustosunkowuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.
3. W przypadku nieuwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag

i wniosków. Informację o sposobie wykonania zalecenia należy przesłać do Wydziału Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, na adres: ul. Piastowska 14, 45-082 Opole.

4. Jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, zgodnie ze zmianami dot. uwzględnionych przez wojewodę zastrzeżeń.
5. W przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności jednostki organizacyjnej pomocy społecznej albo kontrolowanej jednostki wojewoda, niezależnie od przysługujących mu innych środków, zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach organ założycielski tych jednostek lub organ zlecający kontrolowanej jednostce realizację zadania z zakresu pomocy społecznej.
6. Kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych - podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 12 000 zł.

Z up. Wojewody Opolskiego

Ewa Pawlinów

Dyrektor

Wydział Polityki Społecznej

Pismo otrzymują:

Rada Gminy Skoroszyce, u. Powstańców Śl. 17, 48-320 Skoroszyce